

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Πατησίων 147
Ταχ. Κώδικας: 11251 Αθήνα
TELEFAX: 2108662968

Πληροφορίες: Ε. Βασιλάκη
Τηλ.: 2108665263
Email: i.vasilaki@prv.ypeka.gr

Περιβαλλοντική ταυτότητα έργου
(ΠΕΤ): 1812023610
10^η Ομάδα, α/α 1, Υποκατηγορία
Α1 της ΥΑ με αρ. πρωτ. ΔΙΠΑ/οικ.
37674/2016 (ΦΕΚ Β' 2471) όπως
τροποποιήθηκε με την ΥΑ οικ.
2307/2018 (ΦΕΚ Β' 439).

ΠΡΟΣ:
Διεύθυνση Περιβαλλοντικής
Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ)
Λεωφόρος Αλεξάνδρας 11
11473 Αθήνα

ΚΟΙΝ.: Γεν. Δ/ντη
Περιβαλλοντικής Πολιτικής

ΘΕΜΑ: Γνωμοδότηση επί της ΜΠΕ του έργου «Αιολικοί Σταθμοί Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) συνολικής ισχύος 486MW (106 Α/Γ) στις νησίδες Κούνουπτοι, Σύρνα, Πλακίδα, Μεσονήσι, Μεγάλο Σοφράνο, Παχειά Ανάφης, Μακρά, Λιάδι, Κίναρος, Λέβιθα, Οφιδούσσα, Κανδελιούσσα, Περγούσσα, Παχειά Νισύρου των ΠΕ Καλύμνου, Θήρας και Κω Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και των συνοδών σε αυτό, έργων, που αποτελείται από:

- **ΑΣΠΗΕ 1** ισχύος 165MW (Αιολικό Πάρκο ισχύος 18MW (6 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Κούνουπτοι, Αιολικό Πάρκο ισχύος 96MW (16 Α/Γ των 6MW) στη νησίδα Σύρνα, Αιολικό Πάρκο ισχύος 15MW (5 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Πλακίδα, Αιολικό Πάρκο ισχύος 12MW (4 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Μεσονήσι, Αιολικό Πάρκο ισχύος 6MW (2 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Μεγάλο Σοφράνο, Αιολικό Πάρκο ισχύος 3MW (1 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Παχειά Ανάφης, Αιολικό Πάρκο ισχύος 15MW (5 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Μακρά,
- **ΑΣΠΗΕ 2** ισχύος 252MW (Αιολικό Πάρκο ισχύος 9MW (3 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Λιάδι, Αιολικό Πάρκο ισχύος 60MW (10 Α/Γ των 6MW) στη νησίδα Κίναρος, Αιολικό Πάρκο ισχύος 180MW (30 Α/Γ των 6MW) στη νησίδα Λέβιθα, Αιολικό Πάρκο ισχύος 12MW (4 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Οφιδούσσα,
- **ΑΣΠΗΕ 3** ισχύος 60MW (Αιολικό Πάρκο ισχύος 18MW (6 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Κανδελιούσσα, Αιολικό Πάρκο ισχύος 24MW (8 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Περγούσσα, Αιολικό Πάρκο ισχύος 18MW (6 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Παχειά Νισύρου,
- διασυνδετική Γραμμή Μεταφοράς 150kV των ΑΣΠΗΕ με το ΚΥΤ Λαυρίου, Νομού Αττικής Περιφέρεια Αττικής».

ΣΧΕΤ.: Το με αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/13742/951/14.2.19 έγγραφο σας (αρ. πρωτ. ΔΔΦΠΒ 14567/360/18.2.19).

Σε απάντηση του παραπάνω σχετικού και μετά από εξέταση και αξιολόγηση της ΜΠΕ και της ΕΟΑ, όπως αυτές έχουν αναρτηθεί στο ΗΓΠΜ, σας διαβιβάζουμε το παρακάτω τυποποιημένο έντυπο **Δ9** αξιολόγησης / γνωμοδότησης της υπηρεσίας μας.

1. ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ		
<p>Αιολικοί Σταθμοί Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) συνολικής ισχύος 486MW (106 Α/Γ) στις νησίδες Κούνουπτοι, Σύρνα, Πλακίδα, Μεσονήσι, Μεγάλο Σοφράνο, Παχειά Ανάφης, Μακρά, Λιάδι, Κίναρος, Λέβιθα, Οφιδούσσα, Κανδελιούσσα, Περγούσσα, Παχειά Νισύρου των ΠΕ Καλύμνου, Θήρας και Κω Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και των συνοδών σε αυτό, έργων, που αποτελείται από:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΑΣΠΗΕ 1 ισχύος 165MW (Αιολικό Πάρκο ισχύος 18MW (6 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Κούνουπτοι, Αιολικό Πάρκο ισχύος 96MW (16 Α/Γ των 6MW) στη νησίδα Σύρνα, Αιολικό Πάρκο ισχύος 15MW (5 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Πλακίδα, Αιολικό Πάρκο ισχύος 12MW (4 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Μεσονήσι, Αιολικό Πάρκο ισχύος 6MW (2 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Μεγάλο Σοφράνο, Αιολικό Πάρκο ισχύος 3MW (1 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Παχειά Ανάφης, Αιολικό Πάρκο ισχύος 15MW (5 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Μακρά, • ΑΣΠΗΕ 2 ισχύος 252MW (Αιολικό Πάρκο ισχύος 9MW (3 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Λιάδι, Αιολικό Πάρκο ισχύος 60MW (10 Α/Γ των 6MW) στη νησίδα Κίναρος, Αιολικό Πάρκο ισχύος 180MW (30 Α/Γ των 6MW) στη νησίδα Λέβιθα, Αιολικό Πάρκο ισχύος 12MW (4 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Οφιδούσσα, • ΑΣΠΗΕ 3 ισχύος 60MW (Αιολικό Πάρκο ισχύος 18MW (6 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Κανδελιούσσα, Αιολικό Πάρκο ισχύος 24MW (8 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Περγούσσα, Αιολικό Πάρκο ισχύος 18MW (6 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Παχειά Νισύρου, • διασυνδεδετική Γραμμή Μεταφοράς 150kV των ΑΣΠΗΕ με το ΚΥΤ Λαυρίου, Νομού Αττικής Περιφέρεια Αττικής». 		
2. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΑΣ		
A/A	ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ (ΦΕΚ)	ΤΙΤΛΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ
1.	N. 3937/2011 (ΦΕΚ Α' 60/2011)	<i>Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις.</i>
2.	N. 4014/2011 (ΦΕΚ Α' 209/2011)	<i>Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος</i>
3.	ΚΥΑ 167563/ΕΥΠΕ/2013 (ΦΕΚ Β' 964/2013)	<i>Εξειδίκευση των διαδικασιών και των ειδικότερων κριτηρίων περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων των άρθρων 3, 4, 5, 6 και 7 του Ν. 4014/2011, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παράγραφος 13 αυτού, των ειδικών εντύπων των ανωτέρω διαδικασιών, καθώς και κάθε άλλου σχετικού με τις διαδικασίες αυτές θέματος.</i>
4.	ΚΥΑ 1649/45/2014 (ΦΕΚ Β' 45/2014)	<i>Εξειδίκευση των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων και τρόπου ενημέρωσης του κοινού και συμμετοχής του ενδιαφερόμενου κοινού στη δημόσια</i>

	διαβούλευση κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α' της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής υπ' αριθμ. 1958/2012 (ΦΕΚ Α' 21), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19 παράγραφος 9 του ν. 4014/2011 (ΦΕΚ Α' 209), καθώς και κάθε άλλης σχετικής λεπτομέρειας.
--	---

3. ΕΠΙΤΟΠΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΡΓΟΥ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΛΑΒΕ ΧΩΡΑ ΑΥΤΟΨΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	ΝΑΙ	
	ΟΧΙ	X

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

Στο πλαίσιο αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας μας, όπως αυτές αναφέρθηκαν πιο πάνω (σημείο 2 του παρόντος) και κατόπιν σχετικού αιτήματος της περιβαλλοντικής αρχής για το έργο του σημείου 1 του παρόντος, η γνωμοδότησή μας επί της Μ.Π.Ε. έχει ως εξής:

Η υπό εξέταση ΜΠΕ και η συνημμένη σε αυτήν ΕΟΑ αφορούν στην πρόθεση δημιουργίας 3 ΑΣΠΗΕ επί 14 νησίδων στο Νότιο Αιγαίο με φορέα υλοποίησης την εταιρεία ΚΥΚΛΑΔΙΚΑ ΜΕΛΤΕΜΙΑ ΑΕ. Συγκεκριμένα πρόκειται για:

ΑΣΠΗΕ 1 ισχύος 165MW. Το συνολικό εμβαδόν του ΑΣΠΗΕ 1 ανέρχεται σε 3.878,92 τ.χλμ = 3.878.000 στρέμματα, εκ των οποίων το χερσαίο τμήμα είναι 13,721 τ.χλμ. και το θαλάσσιο τμήμα είναι 3.865,199 τ.χλμ. Προβλέπονται 39 α/γ σε 7 νησίδες. Αποτελείται από:

- Αιολικό Πάρκο ισχύος 18MW (6 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Κούνουποι. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 1,30 τ.χλμ. = 1.300 στρεμ.
- Αιολικό Πάρκο ισχύος 96MW (16 Α/Γ των 6MW) στη νησίδα Σύρνα. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 7,9 τ.χλμ. = 7.900 στρεμ.
- Αιολικό Πάρκο ισχύος 15MW (5 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Πλακίδα. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 0,514 τ.χλμ. = 514 στρεμ.
- Αιολικό Πάρκο ισχύος 12MW (4 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Μεσονήσι. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 0,416 τ.χλμ. = 416 στρεμ.
- Αιολικό Πάρκο ισχύος 6MW (2 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Μεγάλο Σοφράνο. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 1,281 τ.χλμ. = 1.281 στρεμ.
- Αιολικό Πάρκο ισχύος 3MW (1 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Παχειά Ανάφης. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 1,55 τ.χλμ. = 1.550 στρεμ.
- Αιολικό Πάρκο ισχύος 15MW (5 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Μακρά Ανάφης. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 0,76 τ.χλμ. = 760 στρεμ.

ΑΣΠΗΕ 2 ισχύος 252MW. Το συνολικό εμβαδόν του ΑΣΠΗΕ 2 ανέρχεται σε 1.316,11 τ.χλμ = 1.316.000 στρέμματα, εκ των οποίων το χερσαίο τμήμα είναι 15,699 τ.χλμ. και το θαλάσσιο τμήμα είναι 1.300,411 τ.χλμ. Προβλέπονται 47 α/γ σε 4 νησίδες. Αποτελείται από:

- Αιολικό Πάρκο ισχύος 9MW (3 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Λιάδι. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 0,061 τ.χλμ, = 61 στρεμ.
- Αιολικό Πάρκο ισχύος 60MW (10 Α/Γ των 6MW) στη νησίδα Κίναρος. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 4,577 τ.χλμ. = 4.577 στρεμ.
- Αιολικό Πάρκο ισχύος 180MW (30 Α/Γ των 6MW) στη νησίδα Λέβιθα. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 9,121 τ.χλμ. = 9.121 στρεμ.
- Αιολικό Πάρκο ισχύος 12MW (4 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Οφιδούσσα. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 1,94 τ.χλμ. = 1.940 στρεμ.

ΑΣΠΗΕ 3 ισχύος 60MW. Το συνολικό εμβαδόν του ΑΣΠΗΕ 3 ανέρχεται σε 361,01 τ.χλμ = 361.000 στρέμματα, εκ των οποίων το χερσαίο τμήμα είναι 3,716 τ.χλμ. και το θαλάσσιο τμήμα είναι 357,294 τ.χλμ. Προβλέπονται 20 α/γ σε 3 νησίδες. Αποτελείται από:

- Αιολικό Πάρκο ισχύος 18MW (6 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Κανδελιούσσα. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 1,363 τ.χλμ. = 1.363 στρεμ.
- Αιολικό Πάρκο ισχύος 24MW (8 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Περγούσσα. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 1,169 τ.χλμ. 1.169 στρεμ.
- Αιολικό Πάρκο ισχύος 18MW (6 Α/Γ των 3MW) στη νησίδα Παχειά Νισύρου. Το εμβαδόν της νησίδας είναι 1,184 τ.χλμ. = 1.184 στρεμ.

Στο έργο περιλαμβάνονται επίσης η κατασκευή 14 λιμενικών έργων (από 1 σε κάθε νησίδα), η κατασκευή κατοικιών και χώρων ενδιαίτησης των εργαζομένων, βιολογικών καθαρισμών αστικών λυμάτων, δεξαμενών καυσίμων, χώρων εργασίας και λοιπών υποδομών στις νησίδες Σύρνα, Μεγάλο Σοφράνο, Λέβιθα, Περγούσσα, Παχειά Νισύρου. Επίσης προβλέπεται η διασύνδεση των αιολικών εγκαταστάσεων επί των νησίδων με υπόγεια και υποβρύχια καλώδια μέσης και υψηλής τάσης μεταξύ τους και προς τους σταθμούς ανύψωσης τάσης στις νησίδες Σύρνα, Μεγάλο Σοφράνο, Μακρά Ανάφης, Κίναρο, Λέβιθα, Οφιδούσα, Κανδελιούσσα, Περγούσσα. Τέλος προβλέπεται ένα υποβρύχιο καλώδιο, μήκους 245 χλμ, για την διασύνδεση της Γραμμής Μεταφοράς 150kV των ΑΣΠΗΕ με το ΚΥΤ Λαυρίου.

Οι 3 υπό εξέταση ΑΣΠΗΕ καταλαμβάνουν συνολική έκταση 5.556,04 τ.χλμ που αντιστοιχεί στο μεγαλύτερο τμήμα του κεντρικού Νότιου Αιγαίου.

Όλες οι νησίδες εμπίπτουν σε προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000. Συγκεκριμένα:

ΑΣΠΗΕ 1: Επί των νησίδων Κούνουτσι, Σύρνα, Πλακίδα, Μεσονήσι, Μεγάλο Σοφράνο, Παχειά Ανάφης, Μακρά Ανάφης.

- Νησίδα Κούνουτσι: Εμπίπτει στην ΖΕΠ GR4210021 «ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΟΥΝΟΥΠΙ, ΦΤΕΝΟ, ΧΟΝΔΡΟΠΟΥΛΟ, ΚΟΥΤΣΟΜΥΤΗΣ, ΜΟΝΗ, ΑΓΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ, ΤΗΓΑΝΙ, ΧΟΝΔΡΙ, ΛΙΓΝΟ, ΦΩΚΙΟΝΗΣΙΑ, ΚΑΤΣΑΓΡΕΛΙ, ΠΟΝΤΙΚΟΥΣΣΑ, ΦΙΔΟΥΣΣΑ, ΚΤΕΝΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ». Εμπίπτει στην ΕΖΔ GR4210009 «ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑ: ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΜΗΜΑ, ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΙ ΟΦΙΔΟΥΣΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΑΚΡ. ΛΑΝΤΡΑ - ΑΚΡ. ΒΡΥΣΗ)».
- Νησίδες Σύρνα, Πλακίδα, Μεσονήσι: Εμπίπτουν στη ΖΕΠ GR4210022 «ΝΗΣΟΣ ΣΥΡΝΑ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ, ΜΙΚΡΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ, ΚΑΤΣΙΚΑΣ, ΜΕΣΟΝΗΣΙ, ΠΛΑΚΙΔΑ, ΣΤΕΦΑΝΙΑ, ΝΑΥΑΓΙΟ». Εμπίπτουν στην ΕΖΔ GR4210011 «ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: ΒΕΛΟΠΟΥΛΑ, ΦΑΛΚΟΝΕΡΑ, ΑΝΑΝΕΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ, ΠΑΧΕΙΑ, ΦΤΕΝΟ, ΜΑΚΡΑ, ΑΣΤΑΚΙΔΟΝΗΣΙΑ, ΣΥΡΝΑ - ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ».
- Νησίδα Μεγάλο Σοφράνο: Εμπίπτει στη ΖΕΠ GR4210023 «ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΡΠΑΘΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ: ΜΕΓΑΛΟ ΣΟΦΡΑΝΟ, ΣΟΧΑΣ, ΜΙΚΡΟ ΣΟΡΦΑΝΟ, ΑΥΓΟ, ΔΙΒΟΥΝΙΑ, ΧΑΜΗΛΗ, ΑΣΤΑΚΙΔΟΝΗΣΙΑ». Εμπίπτει στην ΕΖΔ GR4210011 «ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: ΒΕΛΟΠΟΥΛΑ, ΦΑΛΚΟΝΕΡΑ, ΑΝΑΝΕΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ, ΠΑΧΕΙΑ, ΦΤΕΝΟ, ΜΑΚΡΑ, ΑΣΤΑΚΙΔΟΝΗΣΙΑ, ΣΥΡΝΑ - ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ».
- Νησίδες Παχειά Ανάφης, Μακρά Ανάφης: Εμπίπτουν στη ΖΕΠ GR4220023 «ΑΝΑΦΗ, ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ». Εμπίπτουν στην ΕΖΔ GR4210011 «ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: ΒΕΛΟΠΟΥΛΑ, ΦΑΛΚΟΝΕΡΑ, ΑΝΑΝΕΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ, ΠΑΧΕΙΑ, ΦΤΕΝΟ, ΜΑΚΡΑ, ΑΣΤΑΚΙΔΟΝΗΣΙΑ, ΣΥΡΝΑ - ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ».

ΑΣΠΗΕ 2: επί των νησίδων Λιάδι, Κίναρος, Λέβιθα, Οφιδούσσα.

- Νησίδες Λιάδι, Κίναρος, Λέβιθα: Εμπίπτουν στην ΖΕΠ GR4210020 «ΝΗΣΟΙ ΚΙΝΑΡΟΣ ΚΑΙ ΛΕΒΙΘΑ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΛΙΑΔΙΑ, ΠΛΑΚΑ, ΓΛΑΡΟΣ, ΜΑΥΡΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ

ΠΕΡΙΟΧΗ». Εμπίπτουν (πλην της νησίδας Λιάδι) στην ΕΖΔ GR4220012 «ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΟΡΓΟΣ ΚΑΙ ΚΙΝΑΡΟΣ, ΛΕΒΙΘΑ, ΜΑΥΡΑ, ΓΛΑΡΟΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ».

- Νησίδα Οφιδούσσα: Εμπίπτει στην ΖΕΠ GR4210021 «ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΟΥΝΟΥΠΙ, ΦΤΕΝΟ, ΧΟΝΔΡΟΠΟΥΛΟ, ΚΟΥΤΣΟΜΥΤΗΣ, ΜΟΝΗ, ΑΓΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ, ΤΗΓΑΝΙ, ΧΟΝΔΡΙ, ΛΙΓΝΟ, ΦΩΚΙΟΝΗΣΙΑ, ΚΑΤΣΑΓΡΕΛΙ, ΠΟΝΤΙΚΟΥΣΣΑ, ΦΙΔΟΥΣΣΑ, ΚΤΕΝΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ». Εμπίπτει στην ΕΖΔ GR4210009 «ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑ: ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΜΗΜΑ, ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΙ ΟΦΙΔΟΥΣΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΑΚΡ. ΛΑΝΤΡΑ - ΑΚΡ. ΒΡΥΣΗ)».

ΑΣΠΗΕ 3: επί των νησίδων Κανδελιούσσα, Περγούσσα, Παχειά Νισύρου.

- Νησίδες Κανδελιούσσα, Περγούσσα, Παχειά Νισύρου: Εμπίπτουν στη ΖΕΠ GR4210032 «ΝΗΣΟΣ ΝΙΣΥΡΟΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ». Εμπίπτουν (πλην της νησίδας Κανδελιούσσα) στην ΕΖΔ GR4210007 «ΝΟΤΙΑ ΝΙΣΥΡΟΣ ΚΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ, ΗΦΑΙΣΤΕΙΑΚΟ ΠΕΔΙΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ».

Από τα παραπάνω είναι εμφανές ότι **όλες** οι νησίδες του έργου όπως και η θαλάσσια περιοχή γύρω από αυτές προστατεύονται και ως ΖΕΠ και ως ΕΖΔ. Δηλαδή προστατεύονται και για την ορνιθοπανίδα και για την υπόλοιπη πανίδα, χλωρίδα και τους τύπους οικοτόπων.

Επίσης εμπίπτουν στις εξής Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά της Ελλάδας (ΣΠΠΕ):

1. Νήσος Ανάφη - GR159
2. Νήσος Σύρνα και νησίδες - GR165
3. Νησίδες Καρπάθιου Πελάγους - GR173
4. Νήσος Αστυπάλαια και νησίδες - GR164
5. Νήσος Κίναρος, Λέβιθα και νησίδες - GR163
6. Νήσος Νίσυρος και νησίδες - GR167

Επί της διαβιβασθείσας ΜΕΟΑ παρατηρούμε, μεταξύ άλλων, τα εξής σημαντικά:

Υπάρχει σημαντικό κενό στις ημερομηνίες των επισκέψεων. Δεν έχουν γίνει καθόλου καταμετρήσεις τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο. Κατά τους μήνες αυτούς παρατηρείται έντονη δραστηριότητα των θαλασσοπουλιών αλλά και των ανήλικων ατόμων αρπακτικών, τα οποία εγκαταλείπουν τη φωλιά τέλη της άνοιξης και κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού πραγματοποιούν τις πρώτες τους μακρινές πτήσεις.

Ο Πίνακας 1.6-2: Εργασίες πεδίου της ΜΕΟΑ, προκαλεί σύγχυση ως προς τις ημέρες πεδίου καθώς οι μελετητές επισκέφθηκαν αρκετές νησίδες τις ίδιες ημερομηνίες. Συνεπώς δεν αφιέρωσαν ημέρες ανά νησίδα αλλά μόνο λίγες ώρες κάθε φορά ανά νησίδα. Άρα υπολείπονται δραματικά των απαιτούμενων από τη νομοθεσία ημερών και επομένως έχουν καλύψει πλημμελώς το θέμα της τεκμηρίωσης της οικολογικής αξίας των εξεταζόμενων τόπων. Επισημαίνουμε ότι, όπως αναφέρουν και οι ίδιοι μελετητές στη μεθοδολογία οι μετρήσεις γίνονταν ταυτόχρονα σε πολλές νησίδες την ίδια ημέρα: «Όταν καλυπτόταν το μεγαλύτερο μέρος της νησίδας ο ερευνητής μεταφερόταν με το ελικόπτερο σε άλλη υπό μελέτη νησίδα. Όσο μεγαλύτερο ήταν το μέγεθος της νησίδας τόσο περισσότερος χρόνος αφιερωνόταν για την καταγραφή της ορνιθοπανίδας σε αυτήν» (σελ.49). Συνεπώς, οι μελετητές επισκέφθηκαν κάθε νησίδα για κάποιες ώρες μόνο και όχι για ολόκληρες ημέρες όπως αφήνεται να εννοηθεί στους πίνακες που επισυνάπτονται στη μελέτη (Πίνακας 1.6-2).

Ειδικότερα, η εργασία πεδίου για τα είδη χλωρίδας και τους οικοτόπους διάρκεσε 6 ημέρες κατά τη χειμερινή περίοδο, κατά την οποία δεν είναι ορατά τα περισσότερα ποώδη είδη χλωρίδας και 8 ημέρες κατά την άνοιξη που αποτελεί την πιο κατάλληλη περίοδο για δειγματοληψίες σε νησίδες. Η διάρκεια αυτής της εργασίας είναι πολύ μικρή για να γίνει επαρκής αξιολόγηση της βιοποικιλότητας και των πληθυσμών των ειδών χλωρίδας. Θα έπρεπε οπωσδήποτε να έχει συμπληρωθεί έτσι ώστε ο συνολικός χρόνος να είναι 20-60

μέρες (κατανεμημένες εποχικά) για να ικανοποιούνται οι προδιαγραφές της Υ.Α. 170225/2014.

Η ΜΕΟΑ αναφέρει ότι η απώλεια μέχρι και 25% της έκτασης κάθε οικοτόπου αντιστοιχεί σε ασθενή επίπτωση, χωρίς όμως να τεκμηριώνεται η παραπάνω άποψη. Από την άλλη πλευρά, το άρθρο 17 της Οδηγίας 92/43 αναφέρει ότι η μείωση κατά 10% της έκτασης του οικοτόπου σε σχέση με την ευνοϊκή τιμή αναφοράς σε επίπεδο χώρας καθιστά την κατάσταση διατήρησης του οικοτόπου κακή (U2). Επιπλέον, στη ΜΕΟΑ χρησιμοποιείται η έκφραση «κατάληψη του οικοτόπου από τα έργα» ενώ στην ουσία, πρόκειται για καταστροφή τμήματος του οικοτόπου.

Σύμφωνα με την ΥΑ 170225/2014 (ΦΕΚ 135/Β/27.1.2014) μια ΜΕΟΑ οφείλει να περιλαμβάνει και την αποτύπωση πληροφοριών βάσει της εργασίας πεδίου σχετικά με την κατανομή των ειδών και τα ενδιαιτήματά τους στην Π.Ε.Π σε χάρτες κατάλληλου υποβάθρου και κλίμακας. Ωστόσο, τέτοια πληροφορία απουσιάζει παντελώς από τη ΜΕΟΑ. Επίσης παραλείπονται εντελώς από τον μελετητή και τα κρίσιμα ενδιαιτήματα των ειδών τα οποία και όφειλε να προσδιορίσει ή τουλάχιστον να παραθέσει στη ΜΕΟΑ αυτά τα οποία είναι ήδη προσδιορισμένα και αναρτημένα στον ιστότοπο του ΥΠΕΝ. Σημαντική έλλειψη είναι επίσης η απουσία χαρτών με τους πυρήνες κατανομής των ειδών.

Θεωρούμε ότι η ΜΕΟΑ θα έπρεπε να αναφέρεται στην αξιολόγηση της επίδρασης του έργου σε κάθε νησίδα χωριστά, λαμβάνοντας υπόψη την έκτασή της, τους οργανισμούς που διαβιούν σε αυτή, την επισκέπτονται ή διαβιούν στη θάλασσα που την περικλείει, αναγνωρίζοντας έτσι το πόσο ευάλωτη είναι η διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας σε κάθε νησίδα χωριστά αλλά και στο σύνολο του νησιωτικού συμπλέγματος όπου προβλέπεται να υλοποιηθεί το έργο και των νησιδών γύρω από αυτό.

Σημαντικότερη έλλειψη της ΜΕΟΑ είναι η μη αξιολόγηση των σωρευτικών επιπτώσεων που θα προκληθούν από συναφή έργα στην άμεση και ευρύτερη περιοχή. Γίνεται αναφορά μόνον στους ΑΣΠΗΕ που έχουν άδεια εγκατάστασης και άδεια λειτουργίας, οι οποίοι στην πλειονότητα τους απέχουν πολύ από τα υπό εξέταση έργα, ενώ στην πραγματικότητα νέες αιολικές εγκαταστάσεις έχουν ήδη λάβει άδεια παραγωγής από τη ΡΑΕ, πολλές από αυτές βρίσκονται σε διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης ενώ υπάρχουν πολλά αιτήματα για λήψη άδειας παραγωγής. Συγκεκριμένα και με βάση τον χάρτη της ΡΑΕ, όπως αυτός εμφανίζεται στον ιστότοπο της στις 21-6-2020, έχουν αδειοδοτηθεί οι εξής ΑΣΠΗΕ σε νήσους και νησίδες σε άμεση γειτνίαση με το υπό εξέταση έργο:

- Επί της νήσου Αμοργού (σε άμεση γειτνίαση με τις νησίδες Λιάδι, Κίναρο, Λέβιθα) έχουν λάβει άδεια παραγωγής 21 ανεμογεννήτριες και βρίσκονται υπό αξιολόγηση από τη ΡΑΕ άλλες 52 ανεμογεννήτριες.
- Επί της νήσου Αστυπάλαιας (σε άμεση γειτνίαση με τις νησίδες Οφιδούσσα και Κουνούποι) έχουν λάβει άδεια παραγωγής 48 ανεμογεννήτριες (όλες στο δυτικό τμήμα της Αστυπάλαιας) και βρίσκονται υπό αξιολόγηση από τη ΡΑΕ άλλες 22 ανεμογεννήτριες (στο ανατολικό τμήμα της Αστυπάλαιας).
- Επί της νήσου Ανάφης (σε άμεση γειτνίαση με τις νησίδες Παχειά Ανάφης και Μακρά Ανάφης) έχουν λάβει άδεια παραγωγής 25 ανεμογεννήτριες.
- Επί της νήσου Νισύρου (σε άμεση γειτνίαση με τις νησίδες Κανδελιούσσα, Περγούσσα, Παχειά Νισύρου) βρίσκονται υπό αξιολόγηση από τη ΡΑΕ 15 ανεμογεννήτριες.

Δηλαδή, μαζί με τις 106 της υπό εξέταση ΜΠΕ, προβλέπεται συνολικά η τοποθέτηση 289 ανεμογεννητριών στην ίδια περιοχή του Αιγαίου Πελάγους, δηλ. επάνω στον μεταναστευτικό διάδρομο και επάνω σε κρίσιμα ενδιαιτήματα της ορνιθοπανίδας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της υπηρεσίας μας, τα προτεινόμενα έργα θα προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στα προστατευτέα είδη και οικοτόπους των νησιδών. Συγκεκριμένα:

ΑΣΠΗΕ 1.

Νησίδα Κουνούπιοι: φιλοξενεί αποικία Μαυροπετρίτη, αποτελεί περιοχή φωλεασμού Αιγαιόγλαρου και περιοχή φωλεασμού Θαλασσοκόρακα (είδη χαρακτηρισμού). Στην ΜΠΕ προτείνεται λιμενικό σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120).

Νησίδα Σύρνα: φιλοξενεί αποικία Μαυροπετρίτη, αποτελεί περιοχή φωλεασμού Θαλασσοκόρακα (είδη χαρακτηρισμού). Στην ΜΠΕ προτείνεται η αγκύρωση καλωδίων σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120).

Νησίδα Πλακίδα: φιλοξενεί αποικία Μαυροπετρίτη, αποτελεί περιοχή φωλεασμού Αιγαιόγλαρου (είδη χαρακτηρισμού).

Νησίδα Μεσονήσι: φιλοξενεί αποικία Μαυροπετρίτη (είδος χαρακτηρισμού).

Νησίδα Μεγάλο Σοφράνο: φιλοξενεί αποικία Μαυροπετρίτη (είδος χαρακτηρισμού). Φύεται το στενοενδημικό είδος *Silene holzmannii*, το οποίο εμπίπτει στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43 ως είδος προτεραιότητας και προστατεύεται από την ελληνική νομοθεσία με το Προεδρικό Διάταγμα 67/1981 και τη σύμβαση της Βέρνης. Έχει κριθεί ως κινδυνεύον (EN) σύμφωνα με τα κριτήρια της IUCN και η κατάσταση διατήρησής του σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ανεπαρκής (U1).

Νησίδα Παχειά Ανάφης: Φιλοξενεί αποικίες Μαυροπετρίτη, Μύχου και Αρτέμη και αποτελεί περιοχή φωλεασμού Αιγαιόγλαρου και Θαλασσοκόρακα (είδη χαρακτηρισμού). Φύεται το ενδημικό είδος *Nigelladegeniisubsp. Minor*, το οποίο απαντά μόνο στη νησίδα Παχειά Ανάφης, όπου ο πληθυσμός φαίνεται ότι είναι μικρός και άρα ιδιαίτερα ευάλωτος. Το ενδιαίτημά του είναι τα φρύγανα (οικότοπος 5420). Στην ΜΠΕ προτείνεται λιμενικό σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120). Επίσης προτείνεται η αγκύρωση καλωδίων σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120).

Νησίδα Μακρά Ανάφης: Φιλοξενεί αποικίες Μαυροπετρίτη, Μύχου και Αρτέμη και αποτελεί περιοχή φωλεασμού Αιγαιόγλαρου και Θαλασσοκόρακα (είδη χαρακτηρισμού). Στην ΜΠΕ προτείνεται λιμενικό σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120). Επίσης προτείνεται η αγκύρωση καλωδίων σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120).

ΑΣΠΗΕ 2.

Νησίδα Λιάδι: Φιλοξενεί αποικία Μαυροπετρίτη (είδος χαρακτηρισμού). Στην ΜΠΕ προτείνεται λιμενικό σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120). Επίσης προτείνεται η αγκύρωση καλωδίων σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120).

Νησίδα Κίναρος: Φιλοξενεί αποικία Μαυροπετρίτη (είδος χαρακτηρισμού). Αποτελεί μαζί με τα Λέβιθα, επικράτεια ζεύγους Σπιζαετού. Στην ΜΠΕ προτείνεται λιμενικό σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120). Επίσης προτείνεται η αγκύρωση καλωδίων σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120). Επιπλέον, σύμφωνα με πρόσφατη (2018) επιστημονική μελέτη¹, καταγράφηκαν τρία νέα είδη του δολιχοπόδου *Dolichopoda Bolivar*, 1880, εκ των οποίων το ένα (*D. margiolis* Di Russo & Ramprini, n. sp.), βρέθηκε στην Κίναρο. Η έρευνα συνεχίζεται.

Νησίδα Λέβιθα: Φιλοξενεί αποικία Μαυροπετρίτη (είδος χαρακτηρισμού). Αποτελεί μαζί με την Κίναρο, επικράτεια ζεύγους Σπιζαετού. Στην ΜΠΕ προτείνεται λιμενικό σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120). Επίσης προτείνεται η αγκύρωση καλωδίων σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120).

Νησίδα Οφιδούσσα: Φιλοξενεί αποικίες Μαυροπετρίτη, Μύχου και Αρτέμη και αποτελεί περιοχή φωλεασμού Θαλασσοκόρακα (είδη χαρακτηρισμού).

Επίσης οι νησίδες Λιάδι, Κίναρος και Λέβιθα και η θαλάσσια περιοχή τους εμπίπτουν στην περιοχή των Δωδεκανήσων που αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα για τα κητώδη σύμφωνα με την ACCOBAMS.

ΑΣΠΗΕ 3.

1

http://sciencepress.mnhn.fr/sites/default/files/articles/pdf/zoosystema2018v40a20_0.pdf?fbclid=IwAR0hwacZNNsCTJViy7NKR6TnE_q2sPE-NPDtqnnndi68YzM2uVLBRonXQJKU

Νησίδα Κανδελιούσσα: Φιλοξενεί αποικίες Μαυροπετρίτη και αποτελεί περιοχή φωλεασμού Αιγαιόγλαρου και Θαλασσοκόρακα (είδη χαρακτηρισμού).

Νησίδα Περγούσσα: Αποτελεί περιοχή φωλεασμού Θαλασσοκόρακα (είδος χαρακτηρισμού). Στην ΜΠΕ προτείνεται λιμενικό σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120).

Νησίδα Παχειά Νισύρου: Αποτελεί περιοχή φωλεασμού Θαλασσοκόρακα (είδος χαρακτηρισμού). Στην ΜΠΕ προτείνεται λιμενικό σε λιβάδια Ποσειδωνίας (οικότοπος προτεραιότητας 1120).

Επίσης οι τρεις προαναφερόμενες νησίδες και η θαλάσσια περιοχή τους εμπίπτουν στην περιοχή των Δωδεκανήσων που αποτελεί κρίσιμο ενδιαίτημα για τα κητώδη, σύμφωνα με την ACCOBAMS.

Θεωρούμε ότι οι επιπτώσεις των υπό εξέταση ΑΣΠΗΕ στα είδη χαρακτηρισμού των ΖΕΠ θα είναι σημαντικότερες και μη αναστρέψιμες, Ειδικότερα για τον Μύχο και τον Αρτέμη είναι γνωστό ότι βασικό στοιχείο επιλογής θέσης για αποικία είναι το απόλυτο σκοτάδι. Η ύπαρξη φώτων αποπροσανατολίζει τα πουλιά και πολλά χάνονται σε φάρους, φωτιές στην παραλία ή φώτα σκαφών. Η διατήρηση απολύτου σκότους σε μεγάλη έκταση γύρω από τον χώρο των φωλιών είναι ένα από τα πιο ουσιαστικά διαχειριστικά μέτρα για αποικίες αυτών των πουλιών. Κατά συνέπεια, η ύπαρξη φωτισμού επί των ανεμογεννητριών θα εκτοπίσει οριστικά τα δύο είδη, τόσο από τις νησίδες που προτείνονται τα έργα όσο και από τις γειτονικές.

Εκτός από τα είδη ορνιθοπανίδας που χαρακτηρίζουν τις νησίδες ως Ζώνες Ειδικής Προστασίας, οι νησίδες παίζουν σημαντικό ρόλο ως σταθμοί για τα μεταναστευτικά πτηνά. Αυτά μπορούμε να τα χωρίσουμε σε δύο κατηγορίες: Μικροπούλια που μεταναστεύουν σε ένα ευρύ μέτωπο πάνω από τη Μεσόγειο και το Αιγαίο πετώντας τη νύχτα, και σε μεγάλα πτηνά (κυρίως αρπακτικά), τα οποία επιλέγουν να πετούν από νησί σε νησί κυρίως κατά τη διάρκεια της ημέρας. Σε κάθε περίπτωση, οι νησίδες αποκτούν ολοένα μεγαλύτερη σημασία για τα μεταναστευτικά πτηνά, όσο πιο απομονωμένες είναι. Για τα μεν μικροπούλια, οι απομονωμένες νησίδες λειτουργούν ως ο πρώτος σταθμός στον οποίο θα σταθμεύσουν μόλις ξημερώσει. Για τα δε αρπακτικά, οι νησίδες αποτελούν πολύτιμες θέσεις ανάκτησης ύψους και ξεκούρασης κατά τη διάρκεια της ημέρας. Ιδιαίτερα σημαντικές για αυτά είναι οι κάπως μεγαλύτερες νησίδες, στις οποίες αναπτύσσονται ανοδικά ρεύματα που δίνουν σε αυτά τα πτηνά τη δυνατότητα να πάρουν ύψος, ώστε να διασχίσουν το επόμενο θαλάσσιο πέρασμα με μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας. Βάσει παρατηρήσεων, τα πτηνά αυτά δεν σταθμεύουν, συνήθως, καθόλου πάνω στις νησίδες αλλά τις αξιοποιούν για να ανακτήσουν ευνοϊκές συνθήκες πτήσης πάνω από αυτές.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι στην περίπτωση Λιάδι – Κίναρος - Λέβιθα θα δημιουργηθεί ένας φραγμός από 43 ανεμογεννήτριες εντελώς κάθετα στο κρίσιμο πέρασμα του Αιγαίου μεταξύ Κυκλάδων - Δωδεκανήσων. Αυτό σημαίνει ότι κάθε ομάδα αρπακτικών που θα διασχίζει τον μεταναστευτικό διάδρομο του ανατολικού Αιγαίου και συναντά ως πρώτη διαθέσιμη στεριά το σύμπλεγμα των νησιών από Λιάδι μέχρι Λέβιθα, θα προσπαθεί να καταφύγει σε αυτά και θα βρίσκεται αντιμέτωπη με ένα τείχος από ανεμογεννήτριες ακριβώς στα ψηλότερα σημεία των νησίδων, στα οποία θα πλησίαζαν για να πάρουν ύψος προκειμένου να συνεχίσουν με τη μικρότερη δυνατή δαπάνη ενέργειας.

Η υπηρεσία μας έκανε χρήση του εργαλείου Soaring Bird Sensitivity Map της Bird Life International, προκειμένου να επιβεβαιώσει τα συμπεράσματα της ως προς την προκαλούμενη βλάβη στην ορνιθοπανίδα των νησίδων και σας διαβιβάζει συνημμένα τα 3 σχετικά reports για κάθε ένα από τους εξεταζόμενους ΑΣΠΗΕ.

Και για τους τρεις υπό εξέταση ΑΣΠΗΕ, η εφαρμογή του εργαλείου MSB Web Tool καταλήγει στην ίδια διαπίστωση: Very High Sensitivity (πολύ υψηλή ευαισθησία), η οποία οδηγεί στο εξής συμπέρασμα σύμφωνα με το MSB Web Tool:

Sensitivity category: VERY HIGH and OUTSTANDING

Soaring bird species are known to be present in very significant numbers. Caution advised as development at this location may result in considerable impacts on the populations of species present. Wind energy development is unlikely to be appropriate at or near to this location.

Τονίζεται ότι οι νησίδες αποτελούν ειδική περίπτωση οικοσυστημάτων, τα οποία σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται όπως οι ηπειρωτικές περιοχές. Επισημαίνουμε ότι το κύριο χαρακτηριστικό όλων των υπό εξέταση νησίδων είναι το αδιατάρακτο του φυσικού περιβάλλοντος από την ανθρώπινη παρουσία. Στις 12 από τις 14 νησίδες, δεν έχει υπάρξει ανθρώπινη παρουσία εδώ και δεκάδες χρόνια, ενώ στην Κίναρο και στα Λέβιθα ζει, εδώ και δεκαετίες, από μία ολιγομελής οικογένεια κτηνοτρόφων (1-3 άτομα) σε πλήρη αρμονία με το φυσικό περιβάλλον.

Διαπιστώνεται ότι οι επιπτώσεις από το σχεδιαζόμενο έργο διακρίνονται:

1. Καταστροφή ή αλλοίωση του οικοτόπου προτεραιότητας 1120 από την κατασκευή λιμενικών έργων και από αγκύρωση καλωδίων στις νησίδες Κουνούποι, Σύρνα, Παχειά Ανάφης, Μακρά Ανάφης, Λιάδι, Κίναρο, Λέβιθα, Περγούσα και Παχειά Νισύρου (δηλ. σε 9 από τις 14 νησίδες).
2. Καταστροφή του ενδιαίτηματος του είδους προτεραιότητας *Silene holzmanii* από την εγκατάσταση ανεμογεννητριών στη νησίδα Μεγάλο Σοφράνο.
3. Καταστροφή χώρου φωλεοποίησης σε όλες τις νησίδες: Το οδικό δίκτυο, οι κατασκευές και οι εκβραχισμοί θα καταστρέψουν ανεπανόρθωτα σημαντικότερα ενδιαίτηματα, ενώ στην περίπτωση του Αρτέμη, του Μύχου και του Αιγαιόγλαρου θα καταστρέψουν τον χώρο φωλιάσματος. Κατά συνέπεια, θα αχρηστευτεί ο ήδη περιορισμένος χώρος των νησίδων ως ασφαλής θέση αναπαραγωγής.
4. Εκτοπισμός των ειδών και φραγμός στις πτητικές τους πορείες λόγω της λειτουργίας των Α/Γ. Οι θάνατοι από πρόσκρουση αναμένεται να είναι σημαντικοί, ιδιαίτερα στην περίπτωση των Μύχων και Αρτέμηδων, όταν επιστρέφουν το βράδυ στις φωλιές τους πετώντας κατά σμήνη πάνω από τις νησίδες.
5. Εντονότερη όχληση σε όλα τα είδη και τους οικοτόπους των νησίδων από τη μεγάλη διάρκεια της κατασκευαστικής περιόδου καθώς το σύνολο των νησίδων θα έχει μεταβληθεί σε εργοτάξιο.
6. Παγίωση της ανθρώπινης παρουσίας και εν τέλει απώλεια του ασφαλούς καταφυγίου των νησίδων με τη συνεχή παρουσία ανθρώπων, λιμανιών, θορύβου, φωτισμού, διευκόλυνση εισαγωγής θηρευτών (π.χ. αρουραίοι) και εν γένει διαταραχή του οικοσυστήματος.

Θεωρούμε ότι η υλοποίηση των υπό εξέταση ΑΣΠΗΕ είναι πιθανό να προκαλέσει τον οριστικό εκτοπισμό της ορνιθοπανίδας από τις νησίδες. Εφόσον όμως και στην άμεση περιοχή προβλέπονται επίσης ΑΣΠΗΕ στα γύρω νησιά, τα πτηνά δεν θα μπορούν να βρουν εκεί καταφύγιο και είναι πολύ πιθανή η οριστική εξαφάνιση πτηνών σε όλη την περιοχή του κεντρικού Νοτίου Αιγαίου.

Εκτός από τον πολύ περιορισμένο ζωτικό χώρο των νησίδων και την απουσία εναλλακτικών θέσεων καταφυγής των πτηνών, οι μικρές ακατοίκητες νησίδες έχουν μεγάλη αξία για την άγρια φύση ακριβώς επειδή μέχρι σήμερα διατηρήθηκαν χωρίς ανθρώπινες παρεμβάσεις.

Η υπό εξέταση επένδυση, εφόσον υλοποιηθεί, είναι πιθανόν να αλλοιώσει οριστικά και μη αναστρέψιμα αυτό το αδιατάρακτο των νησίδων, καταστρέφοντας αμετάκλητα τα προστατευόμενα οικοσυστήματα και εκδιώκοντας τα είδη της ορνιθοπανίδας, αίροντας ουσιαστικά το καθεστώς προστασίας και τους λόγους ένταξης αυτών των περιοχών στο δίκτυο Natura 2000.

Σε περίπτωση καταστροφής οικοτόπων προτεραιότητας ή ειδών προτεραιότητας, όπως πιθανολογείται από την υλοποίηση των υπό εξέταση έργων, σύμφωνα με τις διατάξεις του

άρθρου 6, παρ. 4 της Οδηγίας 92/43², η διαδικασία σε ανάλογες περιπτώσεις έχει ως εξής:

1. Εφόσον έχει κριθεί απαραίτητη η υλοποίηση του έργου, διότι είτε συμβάλει στην δημόσια υγεία είτε στην δημόσια ασφάλεια είτε στην προστασία του περιβάλλοντος και βρίσκεται εντός των πολιτικών που ασκούνται από κράτος, καθορίζονται τα αντισταθμιστικά μέτρα.
2. Τα αντισταθμιστικά μέτρα κοινοποιούνται στην ΕΕ, η οποία εκφράζει τη γνώμη της, εάν τα μέτρα συμβάλουν στην συνοχή του δικτύου.
3. Τα αντισταθμιστικά μέτρα οφείλουν να υλοποιηθούν **πριν** την κατασκευή του έργου που θα καταστρέψει την περιοχή Natura 2000.

Η διαβιβασθείσα ΜΕΟΑ (κεφ. 5, σελ. 555) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι:

«Όσον αφορά το υπό μελέτη έργο (τελικός σχεδιασμός – 14 νησίδες), όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενα κεφάλαια της παρούσας μελέτης δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις σε κάποιο τύπο οικοτόπου του Παραρτήματος I ή, είδος χλωρίδας ή πανίδας (πλην ορνιθοπανίδας) του Παραρτήματος II της Οδηγίας 92/43/ΕΕ. Άρα εξάγεται το συμπέρασμα ότι το υπό μελέτη έργο δεν θίγει την ακεραιότητα των περιοχών Natura 2000 με κωδικό GR4210009, GR4210011, GR4210007 και GR42120012 και έτσι με βάση το Άρθρο 6 της Οδηγίας 92/43 και με αυτά που αναφέρθηκαν στο σχετικό κεφάλαιο της δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων της παρούσας μελέτης, δεν απαιτείται να εφαρμοστούν αντισταθμιστικά μέτρα.»

Η υπηρεσία μας δεν αποδέχεται το παραπάνω συμπέρασμα και, αντιθέτως από την ΕΟΑ, η οποία αξιολογεί τις επιπτώσεις της υπό εξέταση επένδυσης ως ασθενείς, εκτιμούμε τις πιθανές επιπτώσεις ως σημαντικές και βλαπτικές για τα οικοσυστήματα των νησίδων και γενικότερα για την ακεραιότητα των περιοχών Natura 2000.

Η υπηρεσία μας εκτιμά δεόντως ότι σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ύπαρξης σημαντικών επιπτώσεων για τα προστατευόμενα είδη ορνιθοπανίδας και τύπων οικοτόπων, ούτε υπάρχει σε μεγάλο βαθμό η βεβαιότητα ότι η εν λόγω επέμβαση δεν θα επηρεάσει την περιοχή σε σχέση με την ακεραιότητά της και ότι δεν θα οδηγήσει σε οριστικό εκτοπισμό των ειδών ορνιθοπανίδας από τις νησίδες.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερόμενα, σας γνωρίζουμε ότι η Υπηρεσία μας γνωμοδοτεί αρνητικά για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των 3 ΑΣΠΗΕ επί των 14 νησίδων του Αιγαίου Πελάγους.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

A. ΓΝΩΜΟΔΟΤΟΥΜΕ ΘΕΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ Ή ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΧΩΡΙΣ ΤΗΝ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΟΡΩΝ – ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ.	
B. ΓΝΩΜΟΔΟΤΟΥΜΕ ΘΕΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ Ή ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ – ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ 4 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ.	
Γ. ΓΝΩΜΟΔΟΤΟΥΜΕ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ Ή ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ 4 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ.	X

² Βλ. «MANAGING NATURA 2000 SITES The provisions of Article 6 of the 'Habitats' Directive 92/43/CEE».

<p>Δ. ΔΕΝ ΔΥΝΑΜΕΘΑ ΝΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΟΥΜΕ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΑΒΙΒΑΣΘΕΙΣΑΣ ΜΠΕ ΔΙΟΤΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΝΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗ ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΣΕ ΟΤΙ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΑΣ ΟΠΩΣ ΑΥΤΕΣ (ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ) ΠΑΡΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ 4 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ.</p>	
<p>Ε. ΔΕΝ ΔΥΝΑΜΕΘΑ ΝΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΟΥΜΕ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΑΒΙΒΑΣΘΕΙΣΑΣ ΜΠΕ ΔΙΟΤΙ ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΕΙ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΝΟΜΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΑΣ.</p>	

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ: 3 reports με τίτλο:
birdlife ASPIE 1, birdlife ASPIE 2, birdlife ASPIE 3.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

Α. ΨΑΪΛΑ